

Ελληνική Δημοκρατία
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό
Ίδρυμα Ηπείρου

Νοσηλευτική Ψυχικής Υγείας

Ενότητα 8: Σχιζοφρενικά σύνδρομα

Μαίρη Γκούβα

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ανοιχτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ανοικτά μαθήματα
open courses

Τμήμα Νοσηλευτικής

Νοσηλευτική Ψυχικής Υγείας

Ενότητα 8: Σχιζοφρενικά σύνδρομα

Μαίρη Γκούβα

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Ιωάννινα, 2015

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.
- Το έργο «**Ανοιχτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σκοποί ενότητας

- Εμπλουτισμός γνώσεων αναφορικά με τις ανάγκες και τα προβλήματα των ασθενών με συμπτώματα σχιζοφρένειας.
- Ανάπτυξη ιδεών για τις στρατηγικές διαχείρισης και αντιμετώπισης της ασθένειας και των συμπτωμάτων της.

Περιεχόμενα ενότητας

- Βιο - ψυχο - κοινωνικο - περιβαλλοντικοί Παράγοντες και Σχιζοφρένεια.
- Κλινική Συμπτωματολογία της Ασθένειας.
- Στρατηγικές Αντιμετώπισης των Συμπτωμάτων της Ασθένειας.
- Νοσηλευτικές Δεξιότητες και Παρεμβάσεις.

Σχιζοφρενικά σύνδρομα

- Ο όρος σχιζοφρένεια υποδηλώνει μια ομάδα ψυχώσεων με κοινό σύμπτωμα τη διάσχιση.
 - Αποδιοργάνωση των διαφόρων τομέων της ψυχικής ζωής (νοημοσύνη, σκέψη, θυμικό, ζωική ορμή).
 - Αποδιοργάνωση των διαπροσωπικών σχέσεων.
 - Αποδιοργάνωση της επίγνωσης της πραγματικότητας.

- Δεν υπάρχει μια ενιαία οντότητα «σχιζοφρένεια».
 - Με βάση αυτή την αποσυνθετική διαδικασία μπορούμε να διακρίνουμε ένα σύνολο κλινικών συνδρόμων με κοινή αιτιολογία και συμπτωματολογία.
 - Αποπροσωποποίηση.
 - Παραλήρημα.
 - Αυτιστική απόσυρση.
 - Ψυχοκινητικοί αυτοματισμοί.
 - Άτυποι δυσθυμικοί παροξυσμοί.

- Τα συμπτώματα αυτά υποδηλώνουν:
 - Εκμηδένιση των μηχανισμών άμυνας.
 - Μαζική απώθηση της πραγματικότητας.
 - Φαντασιωτική προβολή.

- Ανακύπτουν ερωτήματα για:
 - Την παθογένεια των ψυχικών παθήσεων.
 - Τις σχέσεις μεταξύ τρέλας και λογικής, παθολογίας και ομαλότητας, ανοχής και απόρριψης του ατόμου από την κοινωνία.

Βιο-ψυχο-κοινωνικο-περιβαλλοντικοί Παράγοντες

1. Γενετικοί παράγοντες

- Η συχνότητα της νόσου ανέρχεται σε:
 - 6-14% για τους βιολογικούς αδερφούς και τους διζυγώτες διδύμους.
 - 7-16% για τα παιδιά με ένα σχιζοφρενή γονέα.
 - 40-68% για παιδιά με δύο σχιζοφρενείς γονείς.
 - 5-10% για τους γονείς ενός σχιζοφρενού παιδιού.

2. Ψυχοδυναμικά στοιχεία

- Η φροϋδική μεταψυχολογία τόνισε το ρόλο της οικογένειας στην κατανόηση της σχιζοφρενικής παλινδρόμησης:
 - Όχι ως φαινόμενο επιστροφής στο στάδιο του πρωτογενούς ναρκισσισμού.
 - Ως πολύπλοκη οπισθοδρομική τροχιά με στοιχεία από την οιδιπόδεια και προοιδιπόδεια φάση ανάπτυξης.

- Χρησιμότητα οικογενειακού περιβάλλοντος:
 - Χώρος ανάπτυξης των πρώτων διαπροσωπικών σχέσεων (αντικειμενότητες σχέσεις).
 - Συνθήκες πλήρους εξάρτησης και έντονης ανάγκης για ασφάλεια.

- Η προσωποπλασία (προοδευτική εξατομίκευση της προσωπικότητας) πραγματοποιείται κατά το πρώτο έτος ζωής:
 - Το παιδί συνειδητοποιεί την αγάπη που νιώθουν για εκείνο οι γονείς, όχι επειδή είναι υποχρεωμένοι αλλά επειδή το θέλουν.
 - Το παιδί προσδίδει θετική αξία στον εαυτό του ως αντικείμενο αγάπης.
 - Ενδοβάλλει τον εξωτερικό κόσμο, δηλαδή τη διάπλαση του Εγώ.
 - Αφομοιώνει τις διαθέσεις, τα συναισθήματα και τα λεκτικά σύμβολα της μητέρας.

- Η μη πρέπουσα στάση της μητέρας διαστρεβλώνει τις αντικειμενότροπες σχέσεις του παιδιού.
 - Αιτίες:
 - Μαιτωσίες.
 - Συναισθηματική στέρηση.
 - Διαστροφή των συναισθημάτων.

- Έρευνες στο οικογενειακό περιβάλλον των σχιζοφρενών έδειξαν:
 - Έλλειψη σταθερής και εναρμονισμένης συναισθηματικής σχέσης.

A) Γονείς καλά προσαρμοσμένοι στις κοινωνικές επιταγές

- Κομφορμιστές.
- Περιορισμένες κοινωνικές σχέσεις.

Β) Γονείς που δυσκολεύονται στο γονεϊκό ρόλο

Πατέρας	Μητέρα
<p>Απών. Παθητικός. Παραιτημένος. Άκαμπτος και δογματικός όταν αποφασίσει να χρησιμοποιήσει το κύρος και την εξουσία του ρόλου του.</p>	<p>Αγχώδης δεσποτική υπερπροστασία. Εκδηλώσεις απόρριψης και αδιαφορίας. Σαγηνεύει το γιο. Φέρεται επιθετικά και αυταρχικά στην κόρη.</p>

Γ) Η σχέση του ζευγαριού

- Φαινομενικά σταθερή (σπάνια τα διαζύγια).
- Διφορούμενες συναισθηματικές σχέσεις:
 - Εχθρότητα.
 - Φόβος.
 - Περιφρόνηση.
 - Αντιθέσεις σιωπηρές και υποβόσκουσες και όχι λεκτικά διατυπωμένες και έμπρακτες.

Υπόθεση του διπλού δεσμού / διπλός καταναγκασμός

- Θεωρία για την επικοινωνία μητέρας-σχιζοφρενούς παιδιού.
- Η μητέρα εκπέμπει αντιφατικά μηνύματα προς το παιδί.
- Το παιδί απαντά απρόσφορα, υιοθετώντας τη μία από τις δύο σημασίες του μηνύματος.
- Π.χ. «Είσαι ένα τέρας, μόνο η μαμά μπορεί και σε αγαπάει».

- Η ανάλυση προβλητικών δοκιμασιών (Rorschach, T.A.T.) από το Wynne έδειξε ότι:
 - Οι γονείς των σχιζοφρενών αδυνατούν να ελέγξουν τις συγκινησιακές και συναισθηματικές αντιδράσεις τους (από αδιαφορία έως εμπλοκή).
 - Η οικογένεια λειτουργεί με βάση ένα αμυντικό σύστημα «ψευδοαμοιβαιότητα» και «ψευδοεχθρότητα».

– Σκοπός:

- Εξουδετέρωση των εχθρικών και καταστροφικών ενορμήσεων, πίσω από μία φαινομενική αρμονία και ομόνοια.

– Επιπτώσεις:

- Απομόνωση του παιδιού.
- Αναδίπλωσή του το στον εαυτό του.
- Αποκοπή του από τον εξωτερικό κόσμο.

- Η σχιζοφρένεια δεν οφείλεται σε ένα και μόνο αίτιο.
 - Εκλεκτισμός:
 - Κατά περίπτωση εκτίμηση κατόπιν εξέτασης του πολυπαραγοντικού χαρακτήρα και της κυκλικότητας των αιτίων.
 - Σύνδρομο κλινικά αυτόνομο εξελικτικά που οφείλεται σε βιολογικούς και ψυχογενετικούς παράγοντες.

Συμπτώματα σχιζοφρένειας

- Παραληρητικές ιδέες
- Ψευδαισθήσεις
- Αποδιοργανωμένος λόγος
- Αποδιοργανωμένη ή κατατονική συμπεριφορά
- Αρνητικά συμπτώματα

Υποτύποι σχιζοφρένειας

- Παρανοειδής τύπος
- Κατατονικός τύπος
- Υπολειμματικός τύπος
- Αποδιοργανωμένος τύπος
- Αδιαφοροποίητος τύπος

Αξιολόγηση συμπτωμάτων

Θετικά
συμπτώματα

Αρνητικά
συμπτώματα

Θετικά συμπτώματα

- 1. Παραληρητικές ιδέες
- 2. Ψευδαισθήσεις
- 3. Ψύχωση
- 4. Παράδοξη και πιθανά επιθετική συμπεριφορά (π.χ. κατατονία)
- 5. Διαταραχή της δομής και ροής της σκέψης

Αρνητικά συμπτώματα

- 1. Ανηδονία
- 2. Αλογία
- 3. Ανεργία
- 4. Αβουλησία
- 5. Αμφιθυμία
- 6. Διαταραχές του συναισθήματος
- 7. Κοινωνική απόσυρση
- 8. Εξαρτητικότητα
- 9. Απουσία ορίων εαυτού
- 10. Διαταραχές ύπνου

Θεραπευτικά σχήματα

- Α) Ψυχοφαρμακολογία
- Β) Ατομικές και ομαδικές παρεμβάσεις
- Γ) Θεραπεία περιβάλλοντος
- Δ) Οικογενειακή θεραπεία

Βιβλιογραφία

Eby L. & Brown N. (2010). *Η Νοσηλευτική στην Ψυχική Υγεία*. Αθήνα: Ιατρικές Εκδόσεις Λαγός.

Gabbard O. Glen (2006). *Η Ψυχοδυναμική Ψυχιατρική στην κλινική πράξη*, (Επιμ. Υφαντής Ν.Θ.). Αθήνα. Εκδόσεις ΒΗΤΑ.

Hogan, M.A. (2011). *Νοσηλευτική Ψυχικής Υγείας*. Εκδόσεις Broken Hill Publishers LTD.

Lemperiere, T. (1995). *Εγχειρίδιο Ψυχιατρικής Ενηλίκων*. Αθήνα: Παπαζήσης.

Σημείωμα Αναφοράς

Γκούβα, Μ. (2015). Νοσηλευτική Ψυχικής Υγείας. ΤΕΙ Ηπείρου.

Διαθέσιμο από:

<http://eclass.teiep.gr/courses/NOSH102/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση-Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 Διεθνές [1] ή μεταγενέστερη. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, Διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.el>

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Ευαγγελία Ι. Κοσμά
Ιωάννινα, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
Πολύπτυχο στην Κοινωνία της Πρώτης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την Ελλάδα
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη Δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει) μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

